

Izglītības un zinātnes
ministrija

KĀ FORMĀLĀS IZGLĪTĪBAS IETVAROS NODROŠINĀT NEPIECIEŠAMĀS PRASMES, KAS VEICINĀTU CILVĒKKAPITĀLA KONKURĒTSPĒJU NĀKOTNES DARBA TIRGŪ?

Silvija Reinberga,
Izglītības un zinātnes ministrijas
parlamentārā sekretāre

03.11.2023.

Izglītības paradigmas maiņa

- Darba devējs kā pasūtītājs profesionālās izglītības mācību saturam
- Darba devējs kā partneris profesionālās izglītības satura veidošanā, īstenošanā un novērtēšanā
- Cilvēks centrā: snieguma novērtēšana un atzīšana
- Pāreja no monolītas programmas uz modulāro pieeju un elastību cilvēkam un darba tirgum
- Palielinām apjomus eksaktajām zinātnēm
- Virzība uz finansēšanu par katru absolventu, nevis katru uzņemto augstākajā izglītībā
- Mācīšanās rezultātu un absolventu monitorings
- Formālās izglītības atvērtība pieaugušajiem

Izglītības paradigmas maiņas veicinošie un kavējošie faktori

60% darbinieku
būs nepieciešama pārkvalificēšanās*

Vairāk nekā **90%** darbinieku
būs nepieciešamas digitālās prasmes*

69 tūkst. prognozētais iztrūkums pēc
darbaspēka ar prof. vidējo izglītību**

96 tūkst. prognozētais pārpalikums
ar vispārējo vidējo izglītību un pamatizglītību**

65% profesiju pašlaik neeksistē (2030)**
47% profesiju būs automatizētas (2030)**

Nepietiekams pārmaiņu ieviešanas ātrums

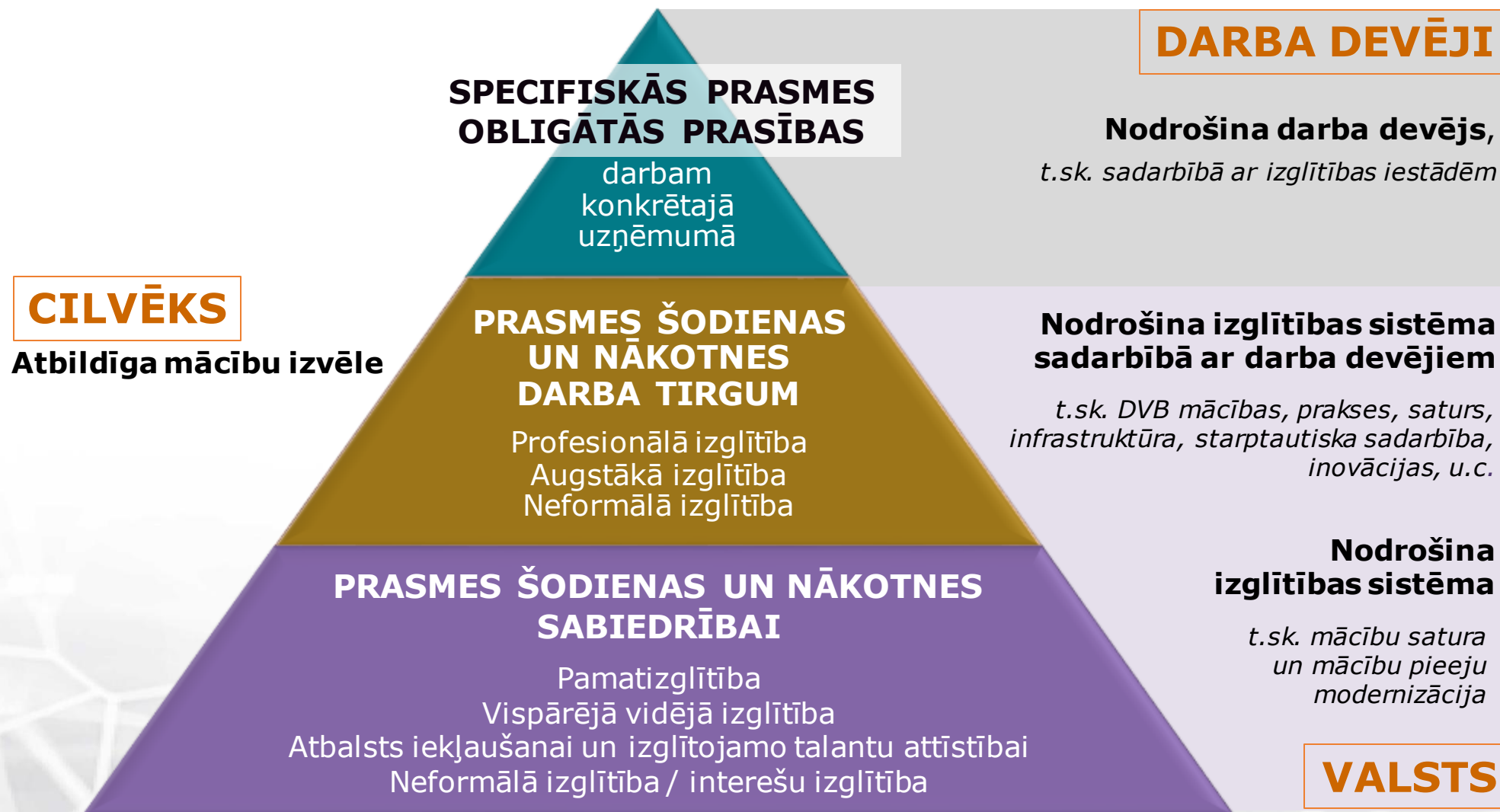
Pieprasītais VS nepieciešamais
(piem., STEM)

Stereotipi un aizspriedumi par
profesijām un izglītību

Izglītības un zinātnes
ministrija

Prasmju attīstība ir kopīgs uzdevums

Kā darba tirgus vajadzības atspoguļojas mācību saturā

Nozares eksperti sniedz priekšlikumus/izstrādā profesiju standartus, profesionālās kvalifikācijas prasības

Nozares kvalifikāciju struktūra un profesiju kartes

*15 nozaru profesiju apraksti un prasības
Atbilstība Latvijas kvalifikācijas līmenim*

Profesionālās kvalifikācijas prasības

*Profesijai pamatuzdevumi un pienākumi, vispārējās un profesionālās zināšanas, prasmes, attieksmes un kompetences.
Kvalifikācijas daļas*

Nozares eksperti un darba devēju pārstāvji iesaistās profesionālās izglītības programmu izstrādē, īstenošanā un mācību rezultātu novērtēšanā

Valsts profesionālās izglītības standarts

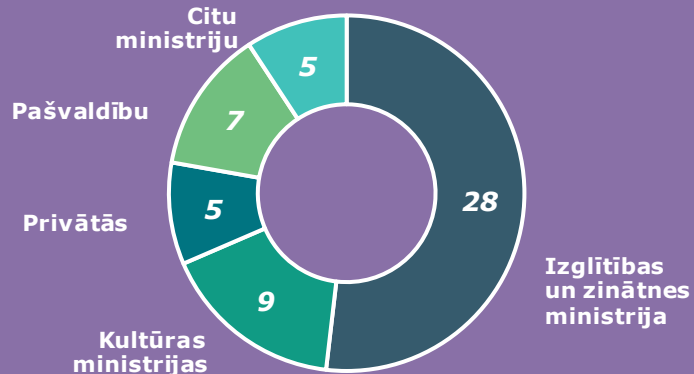
Vispārīgās prasības profesionālās izglītības programmu īstenošanai, tostarp profesionālās tālākizglītības un profesionālās pilnveides

Profesionālās izglītības programmas, moduļi un moduļu kopas

Nosaka mērķi, uzdevumus, sasniedzamos mācīšanās rezultātus u.c.

Profesionālās izglītības iestādes un izglītojamie* 2023./2024.m.g.

PII sadalījums pēc dibinātāja

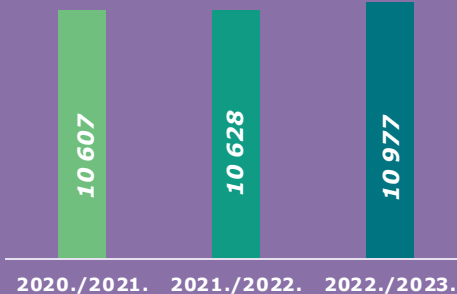
54

profesionālās izglītības iestādēs

PII sadalījums pēc statusa

Uzņemto izglītojamo skaits

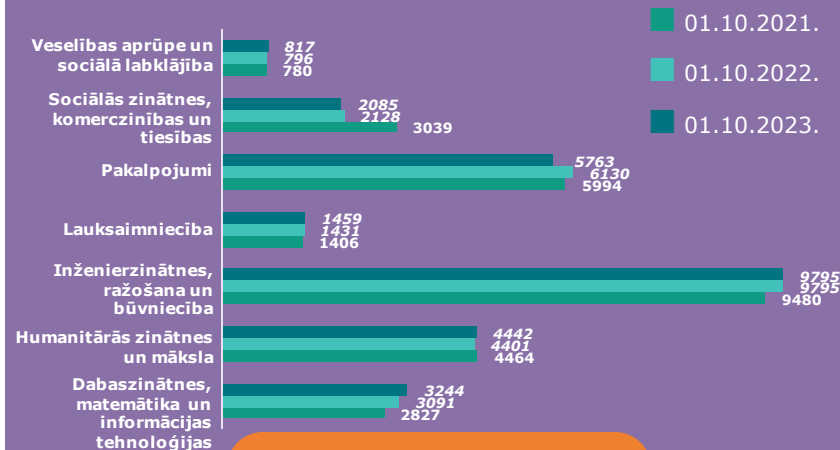
27 605

izglītojamie

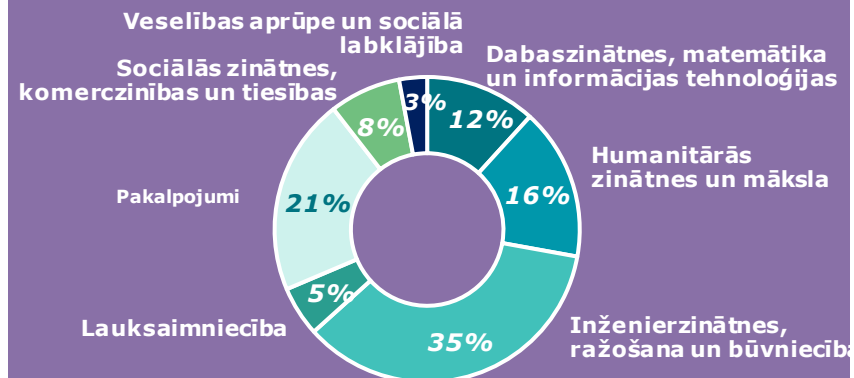
Izglītojamo skaita sadalījums vidējās izglītības pakāpē, %

Izglītojamo skaits izglītības tematiskajās grupās

55%

Izglītojamie STEM programmās

Izglītojamo skaita īpatsvars PIP sadalījumā pēc izglītības tematiskās grupas

* Profesionālās vidējās izglītības iestādes, kuras īsteno profesionālās vidējās un ar dizainu saistītas programmas; datu avots: VIIS dati uz 05.10.2023.

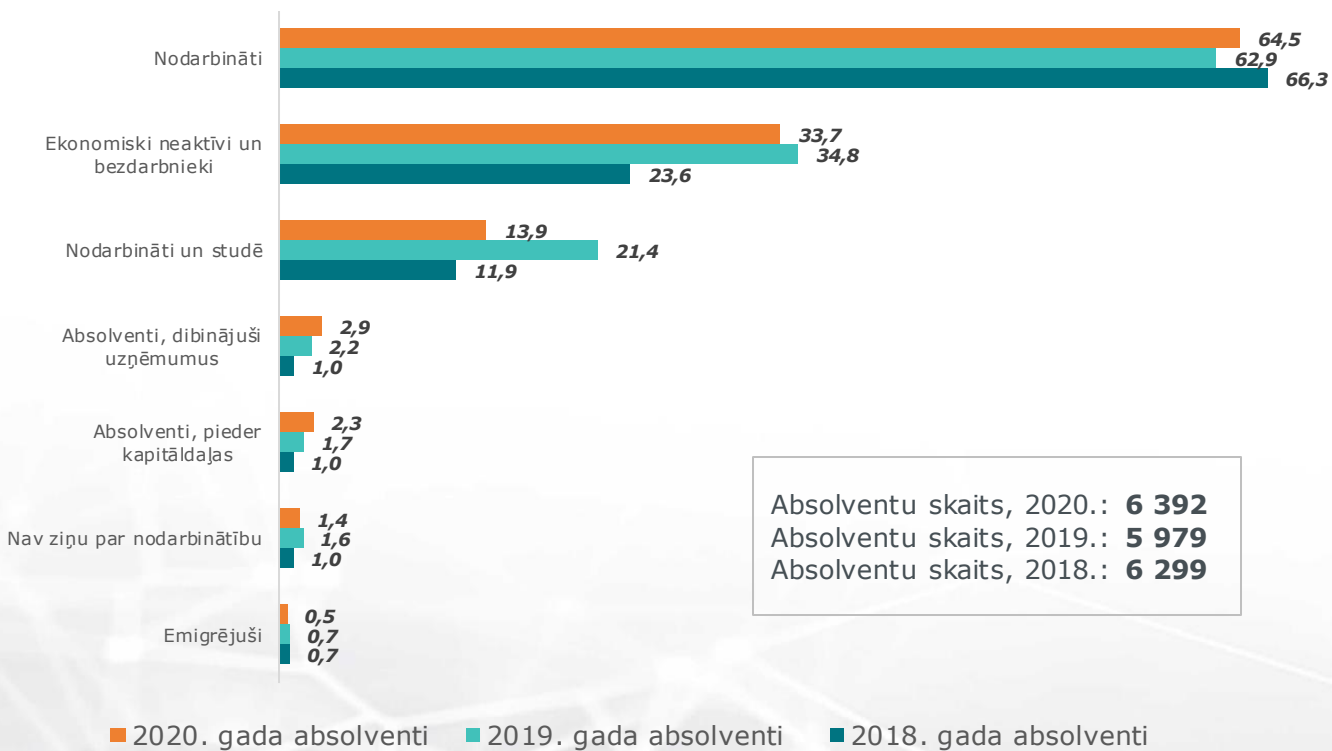
Izglītības un zinātnes
ministrija

Profesionālās vidējās izglītības un arodizglītības absolventi

5 855

absolventi (2022./23.)

2018., 2019. un 2020. gada absolventu
nodarbinātība gadu pēc absolvēšanas, %

Absolventu skaits, 2020.: **6 392**
Absolventu skaits, 2019.: **5 979**
Absolventu skaits, 2018.: **6 299**

- **63-66%** ir vidējā absolventu nodarbinātība
- **68%** izglītības tematiskās jomas Inženierzinātnes un tehnoloģijas absolventu ir nodarbināti
- **10%** no profesionālās vidējās izglītības absolventiem turpina mācības augstākajā izglītības pakāpē
- 12 - 21% no absolventiem izglītību augstākā pakāpē turpina paralēli darba gaitām
- Absolventi darba tirgū ienāk ne tikai kā darba ņēmēji, bet arī kā uzņēmēji

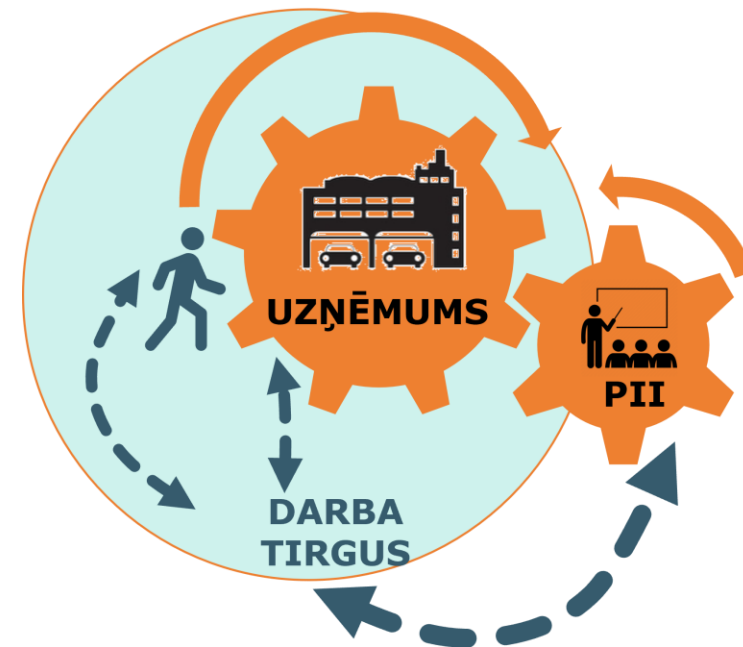
Profesionālās kvalifikācijas iegūšana

NOZARĒ BALSTĪTA*

profesionālās
kvalifikācijas iegūšana

- ✓ Izglītojamajam ir darba attiecības ar uzņēmumu
- ✓ Uzņēmumā 3 dienas nedēļā, PII 2 dienas
- ✓ Uzņēmumā PRAKSE + teorijā, PII – TEORIJA + prakse

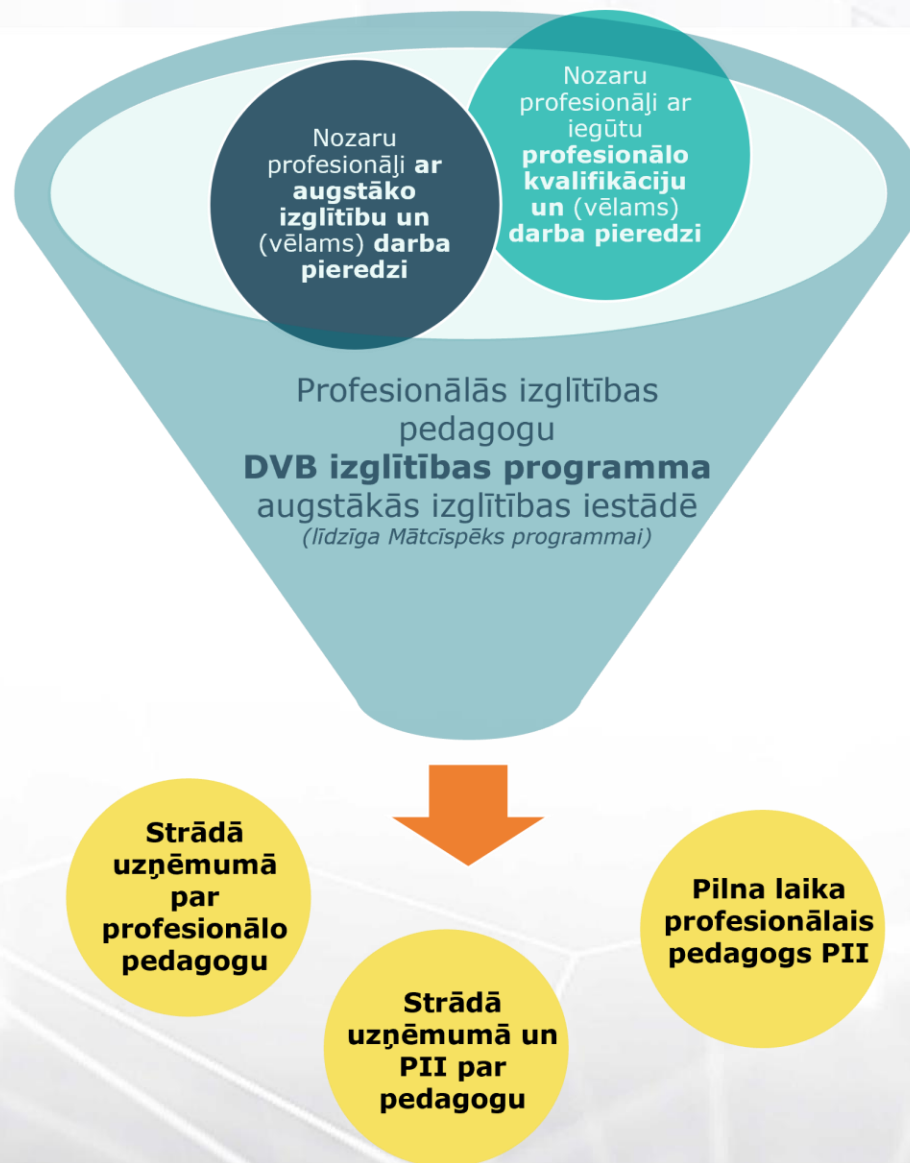
Tiek apgūtas aktuālākās, darba tirgum nepieciešamās prasmes

Par kvalifikācijas iegūšanas kvalitāti atbildīgs gan uzņēmums, gan PII

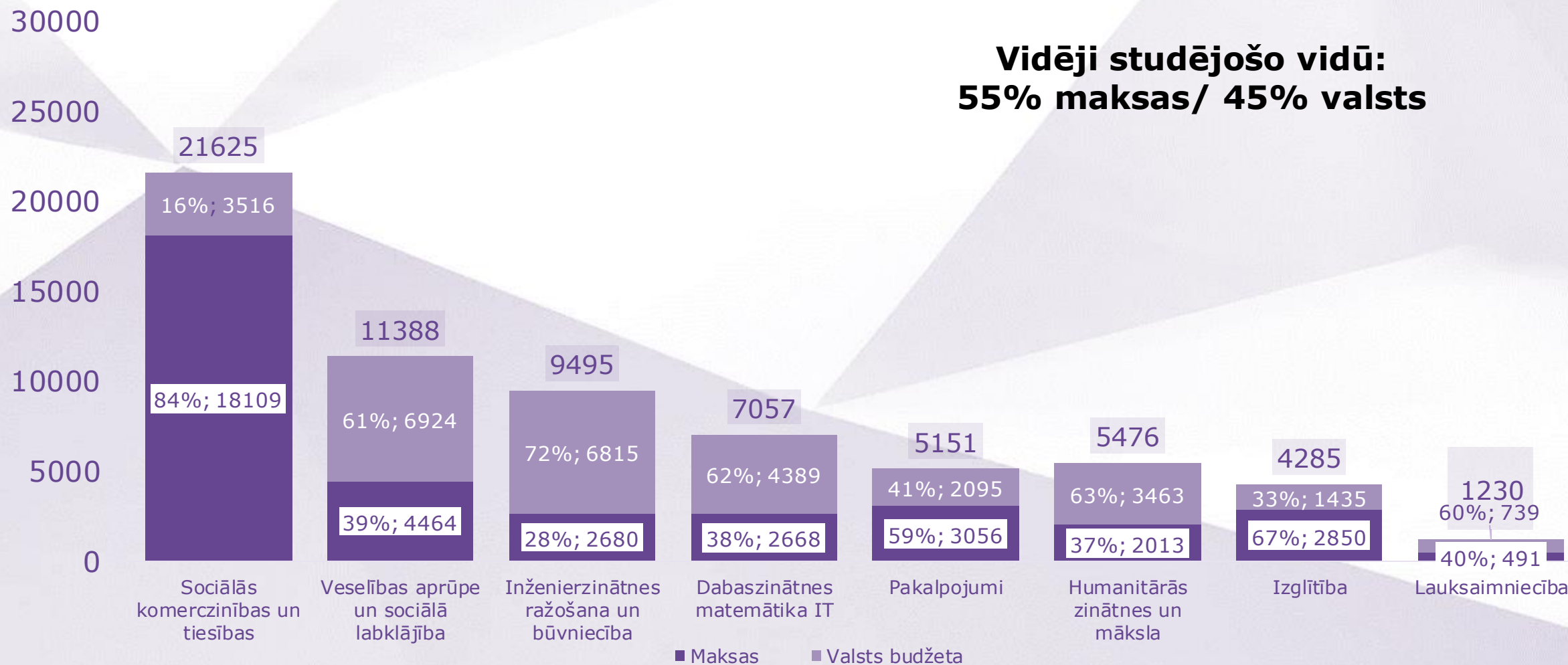
Paaugstinās profesionālās izglītības kapacitāte, jo īpaši piemērotas pieaugušajiem

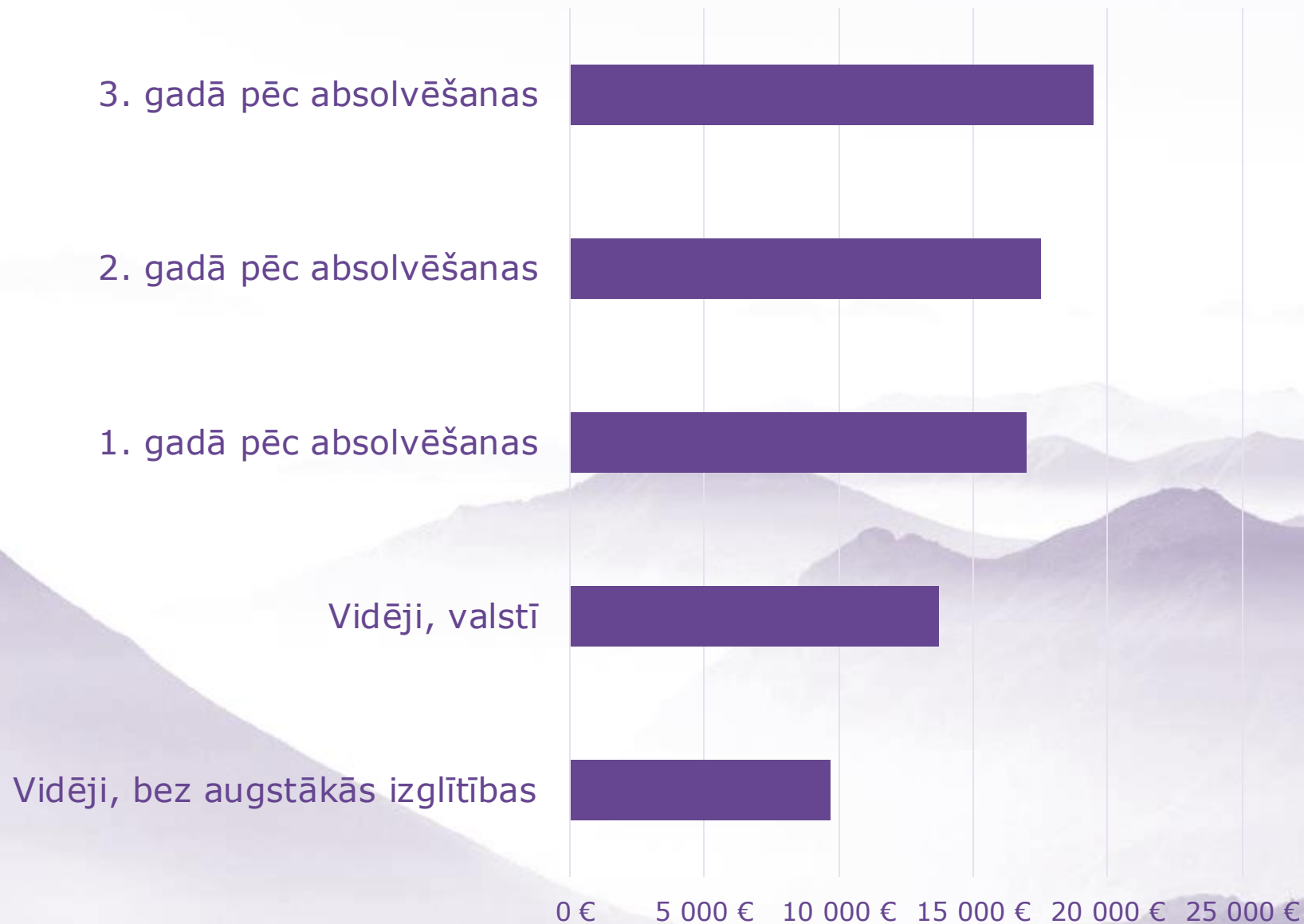
Kā gatavosim profesionālās izglītības pedagogus*

Studējošo skaits tematiskajās jomās

Vidējie gada ienākumi, EUR

Augstākās izglītības vērtība

Divkārt vairāk kā bez augstākās izglītības saņem trešajā gadā pēc absolvēšanas

Jau pirmajā gadā pēc absolvēšanas saņem par 40% vairāk kā bez augstākās izglītības.

84% no absolventiem strādā augstākajā kvalifikācijā (vidēji valstī 46%)

88% no absolventiem ir nodarbināti

Augstākā izglītība rada papildu nodokļu ieņēmumus caur produktivitātes celšanu

Plānotie rīcības virzieni augstākajā izglītībā

Uz rezultātu orientēts finansējums

- Pilnveidojām snieguma finansējumu, maksājot par absolventiem
- Virzāmies no maksāšanas par vietu aizpildīšanu uz maksāšanu par absolventu ar institucionālo finansējumu

Elastīga un ātra politikas veidošana caur pilotprojektiem

- Institucionālā finansējuma pilotprojekts
- Mikro kvalifikāciju ieviešanas pilotprojekts

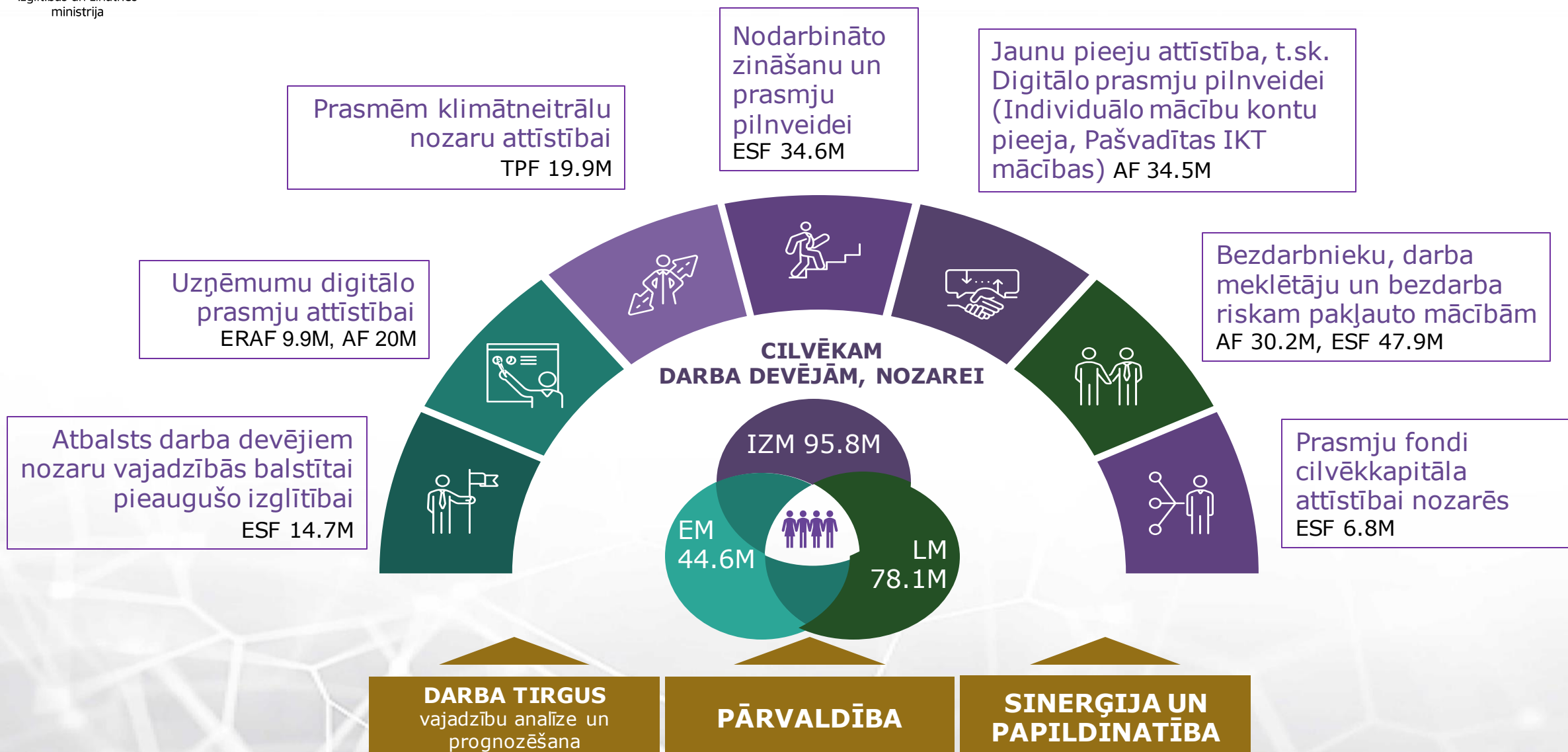
Mērķēta, datos balstīta cilvēkkapitāla attīstības finansēšanā

- Atbalsts prioritāro jomu skolotājiem
- Kredītu dzēšana, ja strādā izglītības iestādē
- Programma STEM skolotāju sagatavošanai, kas strādās ar vāji sagatavotajiem skolēniem

Valsts atbalsts cilvēkkapitāla attīstībai: indikatīvi 218.5 miljoni EUR

ESF, ERAF, AF, TPF: 2021.-2027. plānošanas periodā

Ceļā uz mērķtiecīgu un cilvēkcentrētu pieaugušo izglītības sistēmu

Piedāvājuma vadība

Individuāla pieeja, datos un prioritātēs balstīts elastīgs mācību piedāvājums, konsolidētā pārvaldība, stratēģisks redzējums, sistēmas spēja ātri reaģēt uz vajadzībām un pārmaiņām

Vienas ieejas pakalpojums

Vienots pakalpojumu punkts klientam neatkarīgi no viņa nodarbinātības statusa, datu un informācijas uzkrāšana un apmaiņa

Motivācija/ pieprasījums

Komunikācija un sasniegšana
Dalības šķēršļu mazināšana
Līdzfinansējuma programmas: indivīdiem, uzņēmumiem.

Tiesību uz mācībām paplašināšana, nodokļu, citi atvieglojumi un priekšrocības

Prasmju izmantošana

Nozaru transformācija, biznesa modeļu maiņa, ilgtspējīga attīstība, zaļais kurss, prasmju absorbcijas kapacitātes paplašināšana, augsta līmeņa prasmju ieguve un vadība

Finansējums un resursi

Prioritāšu noteikšana
Pāreja no projektu balstītā uz ilgtspējīgu un sociāli atbildīgu finansējumu

Ilgtermiņā: nodokļu politikas izmaiņas

Mērķtiecīga kvalitātes vadība

mācību piedāvājumā un procesā
Rezultātu un ietekmes monitorings

Izglītības un zinātnes
ministrija

UZ SADARBĪBU!

[IZM_gov_lv](#)

[Izglitibas.ministrija](#)